P9_TA(2021)0452

Evropský prostor vzdělávání: sdílený holistický přístup

Usnesení Evropského parlamentu ze dne 11. listopadu 2021 o Evropském prostoru vzdělávání: sdílený holistický přístup (2020/2243(INI))

(2022/C 205/02)

Evropský parlament,

— s ohledem na články 165 a 166 Smlouvy o fungování Evropské unie,

— s ohledem na čl. 5 odst. 3 Smlouvy o Evropské unii a na Protokol (č. 2) o používání zásad subsidiarity a proporcionality,

— s ohledem na článek 14 Listiny základních práv Evropské unie,

— s ohledem na první zásadu evropského pilíře sociálních práv,

— s ohledem na Agendu OSN pro udržitelný rozvoj 2030, a zejména na cíl udržitelného rozvoje OSN č. 4,

— s ohledem na sdělení Komise ze dne 30. září 2020 o vytvoření Evropského prostoru vzdělávání do roku 2025 (COM(2020)0625),

— s ohledem na sdělení Komise ze dne 30. září 2020 nazvané „Akční plán digitálního vzdělávání 2021–2027: Nové nastavení vzdělávání a odborné přípravy pro digitální věk“ (COM(2020)0624),

— s ohledem na sdělení Komise ze dne 1. července 2020 nazvané „Evropská agenda dovedností pro udržitelnou konkurenceschopnost, sociální spravedlnost a odolnost“ (COM(2020)0274),

— s ohledem na sdělení Komise ze dne 22. května 2018 nazvané „Budování silnější Evropy: úloha politik týkajících se mládeže, vzdělávání a kultury“ (COM(2018)0268),

— s ohledem na sdělení Komise ze dne 14. listopadu 2017 nazvané „Posílení evropské identity prostřednictvím vzdělávání a kultury“ (COM(2017)0673),

— s ohledem na usnesení Rady ze dne 26. února 2021 o strategickém rámci evropské spolupráce v oblasti vzdělávání a odborné přípravy s ohledem na vytvoření Evropského prostoru vzdělávání a další vývoj po jeho dosažení (2021–2030) ([1]),

— s ohledem na závěry Rady ze dne 17. května 2021 o rovnosti a inkluzi ve vzdělávání a odborné přípravě s cílem podpořit úspěch ve vzdělávání pro všechny ([2]) a o iniciativě „Evropské univerzity“ – Propojení vysokoškolského vzdělávání, výzkumu, inovací a společnosti: příprava podmínek pro nový rozměr evropského vysokoškolského vzdělávání ([3]),

([1]) Úř. věst. C 66, 26.2.2021, s. 1.
([2]) Úř. věst. C 221, 10.6.2021, s. 3.
([3]) Úř. věst. C 221, 10.6.2021, s. 14.

Čtvrtek 11. listopadu 2021

— s ohledem na závěry Rady ze dne 12. května 2009 o strategickém rámci evropské spolupráce v oblasti vzdělávání a odborné přípravy („ET 2020“) ([4]),

— s ohledem na doporučení Rady ze dne 22. května 2018 o podpoře společných hodnot, inkluzivního vzdělávání a evropského rozměru ve výuce ([5]) a o klíčových kompetencích pro celoživotní učení ([6]), ze dne 26. listopadu 2018 o podpoře automatického vzájemného uznávání kvalifikací získaných v rámci vysokoškolského vzdělání a vyššího sekundárního vzdělání a odborné přípravy a výsledků z období studia v zahraničí ([7]), ze dne 22. května 2019 o vysoce kvalitních systémech předškolního vzdělávání a péče ([8]) a o komplexním přístupu k výuce a studiu jazyků ([9]) a ze dne 20. prosince 2012 o uznávání neformálního a informálního učení ([10]),

— s ohledem na pařížské prohlášení ze dne 17. března 2015 o prosazování občanství a společných hodnot svobody, tolerance a nediskriminace v procesu vzdělávání,

— s ohledem na zprávu Eurydice ze dne 24. března 2021 o učitelích v Evropě: profesní dráha, rozvoj a dobré podmínky a na studie zveřejněné tematickou sekcí Strukturální politika a politika soudržnosti generálního ředitelství Parlamentu pro vnitřní politiky Unie v říjnu 2020 s názvem „Směrem k evropskému vzdělávání – kritická stanoviska k budoucím výzvám“ („Towards a European Education – Critical perspectives on challenges ahead“) a v květnu 2021 s názvem „Vzdělávání a mládež v Evropě po skončení pandemie COVID-19 – dopady krize a politická doporučení“ („Education and youth in post-COVID-19 Europe – crisis effects and policy recommendations“),

— s ohledem na studii zveřejněnou tematickou sekcí Strukturální politika a politika soudržnosti generálního ředitelství Parlamentu pro vnitřní politiky Unie v únoru 2021 s názvem „Realizace Evropského prostoru vzdělávání: současná situace, výzvy a vyhlídky“ („Making the European Education Area a reality: state of affairs, challenges and prospects“),

— s ohledem na studii zveřejněnou tematickou sekcí Strukturální politika a politika soudržnosti generálního ředitelství Parlamentu pro vnitřní politiky Unie v květnu 2018 s názvem „Evropská identita“ („European Identity“),

— s ohledem na své usnesení ze dne 25. března 2021 o utváření politiky digitálního vzdělávání ([11]),

— s ohledem na své usnesení ze dne 11. prosince 2018 o vzdělávání v digitálním věku: výzvy, příležitosti a ponaučení pro tvorbu politiky EU ([12]),

— s ohledem na své usnesení ze dne 12. června 2018 o modernizaci vzdělávání v EU ([13]),

— s ohledem na stanovisko Evropského výboru regionů ze dne 19. března 2021 k vytvoření Evropského prostoru vzdělávání do roku 2025 ([14]),

— s ohledem na článek 57 jednacího řádu,

— s ohledem na stanovisko Výboru pro zaměstnanost a sociální věci,

— s ohledem na zprávu Výboru pro kulturu a vzdělávání (A9-0291/2021),

A. vzhledem k tomu, že každý má právo na vzdělání a na přístup k odbornému a dalšímu vzdělávání;

([4]) Úř. věst. C 119, 28.5.2009, s. 2.
([5]) Úř. věst. C 195, 7.6.2018, s. 1.
([6]) Úř. věst. C 189, 4.6.2018, s. 1.
([7]) Úř. věst. C 444, 10.12.2018, s. 1.
([8]) Úř. věst. C 189, 5.6.2019, s. 4.
([9]) Úř. věst. C 189, 5.6.2019, s. 15.
([10]) Úř. věst. C 398, 22.12.2012, s. 1.
([11]) Přijaté texty, P9_TA(2021)0095.
([12]) Úř. věst. C 388, 13.11.2020, s. 2.
([13]) Úř. věst. C 28, 27.1.2020, s. 8.
([14]) Úř. věst. C 175, 7.5.2021, s. 6.

B. vzhledem k tomu, že proces evropské integrace, jednotný trh EU a další politiky EU přispěly – byť nesourodým způsobem – k přirozenému rozvoji evropského prostoru vzdělávání, který se historicky opírá o tradice evropského humanismu a základních práv a hodnot;

C. vzhledem k tomu, že konečným cílem je vybudovat na základě přístupu zdola nahoru Evropský prostor vzdělávání se společnými cíli evropské politiky, které zaručí kvalitní, inkluzivní a dostupné vzdělávání, posílí výměnu osvědčených postupů a zajistí účinný rámec pro evropskou mobilitu, což si vyžádá odstranění stávajících překážek, využívání evropských nástrojů a podporu politického vývoje na vnitrostátní i evropské úrovni s cílem dosáhnout toho, aby byly vzdělávací systémy schopny zabývat se klimatickou krizí, a umožnit úspěšnou ekologickou a digitální transformaci;

D. vzhledem k tomu, že vzdělávání je třeba pojímat obecně jako „celoživotní učení“, které sahá od předškolního až k terciárnímu vzdělávání, včetně odborného vzdělávání a přípravy (OVP), jakož i neformálního a informálního vzdělávání, a jeho cílem má být získávání průřezových dovedností, jež každému člověku umožní osobně a profesionálně rozvíjet svůj potenciál, plně se účastnit života společnosti a úspěšně zvládnout přechod na trh práce;

E. vzhledem k tomu, že kvůli výzvám, jimž EU a její členské státy dnes čelí, včetně nedostatečné konkurenceschopnosti, změny klimatu, digitální transformace společnosti, různých forem extremismu a populismu, dezinformací, podrývání vzdělávání založeného na důkazech a prohlubování stávajících nerovností v důsledku pandemie COVID-19, mohou být nutná vhodná a koordinovaná opatření na evropské úrovni;

F. vzhledem k tomu, že pandemie negativně ovlivnila celé odvětví vzdělávání, přičemž stávající rozdíly ve vzdělávací infrastruktuře, odborných znalostech a přístupu ke zdrojům uvnitř členských států i mezi nimi, jakož i mezi různými úrovněmi a typy vzdělávání se během pandemie COVID-19 ještě prohloubily, a to především v důsledku zvýšené nerovnosti, včetně nedostatečného přístupu osob ze socioekonomicky znevýhodněného prostředí k infrastruktuře IT, což má negativní dopady na přístup ke vzdělání;

G. vzhledem k tomu, že prezenční vzdělávání zůstává klíčové pro intelektuální i osobní rozvoj studenta;

H. vzhledem k tomu, že Parlament s cílem vytvořit udržitelnější, digitální a sociálně soudržnou společnost vyzval členské státy, aby upřednostňovaly investice do vzdělávání a odborné přípravy, například tím, že na příslušné politiky vyčlení alespoň 10 % svého vnitrostátního rozpočtu na podporu oživení a odolnosti, a požadoval výrazně vyšší rozpočet pro program Erasmus+, neboť prostředky vynaložené na vzdělávání považuje za investice do naší společné budoucnosti ([15]), a nikoli za výdaje; vzhledem k tomu, že Parlament vyzval k tomu, aby investice do vzdělávání a odborné přípravy tvořily podstatnou část nástroje Komise NextGenerationEU;

I. vzhledem k tomu, že kvalitní investice do vzdělávání mají vysokou návratnost, ačkoli zvýšení výdajů samo o sobě nemusí nutně přinést žádoucí výsledky; vzhledem k tomu, že průměrná celosvětová míra návratnosti soukromých investic do vzdělávání zůstává v posledních desetiletích vysoká a stabilní ([16]);

J. vzhledem k tomu, že je třeba poskytovat větší uznání učitelskému povolání, které prochází krizí, mít motivované a kompetentní učitele a školitele a rozšířit další odborné vzdělávání; vzhledem k tomu, že existují značné rozdíly mezi členskými státy, pokud jde o počáteční vzdělávání a zaškolení učitelů, pracovní podmínky, odměňování, hodnocení, profesní dráhu a další profesní rozvoj; vzhledem k tomu, že v roce 2018 pouze 40,9 % učitelů v EU odcestovalo alespoň jednou z profesionálních důvodů do zahraničí, ať již ze studijních, výukových nebo obou důvodů ([17]);

K. vzhledem k tomu, že bylo dosaženo pokroku při budování Evropského prostoru vysokoškolského vzdělávání, a to v důsledku dlouhodobého úsilí v rámci boloňského procesu, který byl využíván jako referenční bod, což umožnilo poučit se z jeho provádění; vzhledem k tomu, že je třeba podporovat evropské univerzity, neboť přispívají k evropské excelenci a geopolitické úloze EU;

([15]) Usnesení Evropského parlamentu ze dne 25. března 2021 o utváření politiky digitálního vzdělávání.

([16]) Psacharopoulos, G., Patrinos, H. A., *Returns to Investment in Education: A Decennial Review of the Global Literature*, („Návratnost investic do vzdělání: přezkum celosvětové literatury za deset let“), Skupina Světové banky, duben 2018.

([17]) Zpráva Eurydice ze dne 24. března 2021 o učitelích v Evropě: profesní dráha, rozvoj a dobré podmínky.

Čtvrtek 11. listopadu 2021

L. vzhledem k tomu, že odborné vzdělávání a příprava nejsou dostatečně uznávány jako preferovaná cesta k excelenci na stejné úrovni s jinými vzdělávacími dráhami; vzhledem k tomu, že navzdory pokroku, jehož bylo dosaženo v rámci kodaňského procesu, přetrvává mnoho překážek pro mobilitu účastníků vzdělávání, včetně dlouhodobé mobility učňů;

M. vzhledem k tomu, že členské státy nedosáhly v plném rozsahu cílů a referenčních úrovní rámce „Vzdělávání a odborná příprava 2020“, zejména cílů pro posílení spravedlivého a kvalitního vzdělávání, snížení podílu osob předčasně odcházejících ze vzdělávání a odborné přípravy a snížení podílu patnáctiletých, kteří nemají dostatečné dovednosti ve čtení, matematice a přírodních vědách, pod 15 %;

N. vzhledem k tomu, že dvěma předpoklady pro to, abychom lépe porozuměli příslušným výzvám v celé EU i rozdílům uvnitř Unie a mohli přispět k odstraňování těchto rozdílů, je shromažďování vysoce kvalitních údajů o vzdělávání a odborné přípravě a vedení statistik v této oblasti;

O. vzhledem k tomu, že digitální vzdělávání a odpovídající digitální dovednosti by měly být považovány za součást vzdělávání zaměřeného na budoucnost, a nikoli za podmnožinu nebo alternativu stávajících učebních a výukových metod, přičemž je třeba zdůraznit význam prezenčního učení; vzhledem k tomu, že více než třetina Evropanů (42 %) nemá ani základní digitální dovednosti, přičemž uvnitř členských států i mezi nimi existují značné rozdíly; vzhledem k tomu, že cílem agendy dovedností je zajistit, aby do roku 2025 mělo základní digitální dovednosti 70 % osob ve věku 16 až 74 let, což znamená průměrný nárůst o dva procentní body ročně ve srovnání s nárůstem o 0,75 procentního bodu ročně v letech 2015 až 2019;

P. vzhledem k tomu, že Evropský prostor vzdělávání je významnou příležitostí k větší mezinárodní spolupráci;

Potřeba Evropského prostoru vzdělávání

1. zdůrazňuje význam kvalitního, cenově dostupného a inkluzivního vzdělávání, které je přístupné všem v průběhu celého života, a že iniciativa Evropského prostoru vzdělávání by měla účastníkům vzdělávání v EU poskytnout větší a lepší příležitosti ke studiu, odborné přípravě, výzkumu a práci, kdekoli se nacházejí, zvýšit mobilitu ve vzdělávání, usnadnit nepřetržitý a smysluplný dialog s příslušnými aktéry a pěstovat prostředí, v němž jsou v celé Evropě uznávány a oceňovány dovednosti, kvalifikace, diplomy a tituly;

2. zdůrazňuje, že míra návratnosti investic do vzdělání je i nadále velmi vysoká, a proto větší objem vzdělávání a odborné přípravy obecně velmi výrazně koreluje se společenským a hospodářským růstem, větší rovností a lepší životní úrovní všech obyvatel a s většími profesními a osobními příležitostmi na individuální úrovni; vyzdvihuje proto neocenitelný význam vzdělávání, odborné přípravy a učení, jež by měly být přístupné všem, coby nejdůležitějších aspektů, které podněcují společenský pokrok a udržitelný hospodářský růst; domnívá se, že Evropský prostor vzdělávání může a musí hrát jedinečnou úlohu při zlepšování přístupu ke vzdělání a jeho kvality v celé EU;

3. zdůrazňuje úlohu Evropského prostoru vzdělávání, který umožňuje větší a lepší pohyb účastníků vzdělávání, učitelů a znalostí, posiluje pocit evropské sounáležitosti a občanské povědomí, zaručuje práva a hodnoty a poskytuje spravedlivé a rovné příležitosti; zdůrazňuje, že Evropa má potenciál stát se skutečnou velmocí v oblasti vzdělávání díky využívání bohatství naší rozmanitosti a výměně osvědčených postupů za účelem řešení stávajících a budoucích výzev;

4. domnívá se, že vzdělávání a kultura jsou klíčem k dosažení osobního a společenského pokroku a blahobytu, posílení evropského občanství, zlepšení sociální soudržnosti, podněcování spravedlivé a udržitelné tvorby pracovních míst a evropské hospodářské a sociální prosperity a k zajištění toho, aby EU byla celosvětově konkurenceschopným a odolným hráčem, jenž bude podnikavější, aby mohl stát v čele ekologické a digitální transformace;

5. požaduje, aby byly využity četné příležitosti k dosažení „evropské přidané hodnoty“, které nabízí vzdělávání, zejména prostřednictvím mobility a sdílení osvědčených postupů, přičemž obzvláště důležitou úlohu hrají programy Erasmus+ a Evropský sbor solidarity;

6. požaduje, aby Evropský prostor vzdělávání měl jasnější a silnější geopolitický rozměr, a EU tak mohla sílu vzdělání strategicky využívat ve vztazích se svými nejbližšími sousedy a partnery;

Sbližování přístupů institucí a zúčastněných stran

7. bere na vědomí rozmanitost vizí a přístupů k Evropskému prostoru vzdělávání, jež vyjadřují společné přání dát evropskému projektu nový impuls; považuje vzdělávání za základ pro uskutečnění evropského projektu, přičemž úloha EU se zaměřuje mimo jiné na podporu a koordinaci členských států při sdílení osvědčených postupů, podporu společných norem a překonávání existujících rozdílů, zatímco vzdělávací obsah a výukové metody zůstávají v kompetenci členských států; zdůrazňuje, že je nutná větší spolupráce v oblasti vzdělávání v celé Evropě i za jejími hranicemi s cílem rozvíjet společné přístupy a nalézat řešení společných problémů;

8. oceňuje úsilí Komise o podporu Evropského prostoru vzdělávání, přičemž konstatuje, že je nutné zaujímat ucelenější přístup, který vyžaduje smysluplnou spolupráci a koordinaci mezi všemi aktéry a různorodou škálou zúčastněných stran, včetně komunit v oblasti vzdělávání a odborné přípravy, sdružení rodičů, sociálních partnerů, odborových svazů, organizací mládeže, pracovníků s mládeží a občanské společnosti; vyzývá k větší otevřenosti vůči novým myšlenkám s cílem zajistit, aby se Evropský prostor vzdělávání i nadále vyvíjel a sloužil jako podnět pro početnější a silnější partnerství, a to i mezi veřejným a soukromým sektorem, a součinnost zúčastněných stran;

9. vítá reakci Rady na návrhy Komise, zejména skutečnost, že se zaměřila na význam odborného vzdělávání a přípravy a příležitostí k celoživotnímu učení, které musí být cenově dostupné a přístupné všem, zejména v nejvzdálenějších regionech EU;

10. vítá závazek Komise vytvořit Evropský prostor vzdělávání do roku 2025; upozorňuje, že návrhy Komise mají stále spíše formu strategického nástinu než konkrétního politického plánu; navrhuje proto, aby byly stanoveny jasné střednědobé a dlouhodobé priority se splnitelnými cíli a lhůtami pro opatření, která by měla být přijata, včetně jasně definovaných průběžných cílů, které budou bez zbytečného prodlení tvořit jednotlivé stavební kameny skutečného Evropského prostoru vzdělávání, a to s přihlédnutím k fiskálním kapacitám členských států;

11. zdůrazňuje, že je naléhavě nutné vypracovat společnou prováděcí strategii a plán, jež zapojí orgány EU, členské státy a všechny příslušné zúčastněné strany, včetně místních a regionálních orgánů a občanské společnosti, a vymezí jejich konkrétní povinnosti a příležitosti; trvá na tom, že Evropský prostor vzdělávání by měl být jasný a přístupný a odrážet všechny úrovně správy;

Přeměnit vizi ve skutečnost: společné strategické priority a cíle na úrovni EU

12. upozorňuje na potenciál využití evropských nástrojů pro koordinaci politik k dosažení společných cílů Evropského prostoru vzdělávání, včetně otevřené metody koordinace a evropského semestru; připomíná úlohu evropského semestru pro úspěšné provádění politik EU v oblasti vzdělávání, přičemž uznává, že byl původně koncipován jako nástroj pro koordinaci hospodářských politik v celé EU s cílem zajistit, aby vlády dodržovaly fiskální odpovědnost;

13. vyzývá všechny orgány EU a členské státy, aby se v souvislosti s Evropským prostorem vzdělávání dohodly na stejné vizi, prioritách, cílech a referenčních hodnotách, přičemž zohlední rozdíly, které v Evropě existují;

14. zdůrazňuje, že je důležité stanovit, že základními zásadami Evropského prostoru vzdělávání jsou akademická svoboda a autonomie pedagogů;

15. vyzývá k využívání součinnosti mezi Evropským prostorem vzdělávání, Evropským výzkumným prostorem a Evropským prostorem vysokoškolského vzdělávání, jakož i mezi různými programy EU; vyzývá k dalšímu posílení programů Erasmus+, Horizont Evropa, Kreativní Evropa, Evropský sbor solidarity, Digitální Evropa a programu Občané, rovnost, práva a hodnoty, aby z nich měli prospěch všichni učitelé, pedagogičtí pracovníci, poskytovatelé vzdělávání, pracovníci s mládeží a všichni účastníci vzdělávání;

16. zdůrazňuje, že ústředním prvkem Evropského prostoru vzdělávání je inkluzivnost, jež je zároveň nezbytným předpokladem pro dosažení kvalitního vzdělání pro všechny; zdůrazňuje, že nikdo nesmí být opomenut a že každý má nějaké nadání, které je třeba ocenit; zdůrazňuje, že pokroku při dosahování společných lze dosáhnout pouze tehdy, budeme-li k problému přistupovat komplexněji;

Čtvrtek 11. listopadu 2021

17. poukazuje, že do středu procesu učení je třeba postavit právě účastníka vzdělávání; zdůrazňuje, že k některým zranitelným skupinám – jako jsou lidé se zdravotním postižením či poruchami učení a osoby s poruchami autistického spektra či lidé s vysokým potenciálem – je třeba zaujmout individuální přístup a podporovat v rámci Evropského prostoru vzdělávání přístup zaměřený na školu jako celek (tzv. whole-school approach); vyzývá Komisi, aby konzultovala se všemi zúčastněnými stranami, jako jsou mimo jiné studentské asociace, odborníci na pedagogickou podporu, asistenti účastníků vzdělávání se speciálními potřebami, zejména pokud jde o rozvoj evropských univerzit a center excelence odborného vzdělávání;

18. je velmi potěšen cíli nového strategického rámce pro celoživotní učení, které jsou obsaženy v usnesení Rady ze dne 19. února 2021 o strategickém rámci evropské spolupráce v oblasti vzdělávání a odborné přípravy, a vítá také pět strategických priorit uvedených v tomto usnesení, mezi něž patří zejména konkrétní návrhy na to, aby se celoživotní učení a mobilita staly realitou pro všechny;

19. zdůrazňuje, že je třeba zlepšit pracovní podmínky učitelů a vychovatelů a zajistit, aby byli za svou práci adekvátně odměňováni; žádá členské státy, aby ve spolupráci s Komisí investovaly do základních učitelských kurzů, zejména tím, že do vzdělávacích programů zahrnou evropský rozměr a nadnárodní mobilitu, budou rozvíjet kompetence a motivaci v učitelské profesi, usilovat o to, aby si lidé byli více vědomi hodnot, které pedagogové přinášejí společnosti, a zvyšovat autonomii učitelů; vyzývá členské státy, aby profesionalizovaly předškolního vzdělávání a péče s cílem řádně uznat a ocenit jejich práci, která je pro vzdělávání dětí nezbytná;

20. žádá členské státy, aby ve všech fázích procesu vzdělávání v prvé řadě zvyšovaly mediální a informační gramotnost a kritické myšlení a rozvíjely kulturu tolerance, což je nezbytné k tomu, aby odpovědní evropští občané měli k dispozici nástroje, které jim pomohou čelit sílící vlně dezinformací a vyrovnat se s výzvami 21. století;

21. vyzývá k vytvoření společného rámce rozvoje digitálních kompetencí; zdůrazňuje, že je zapotřebí společný systém uznávání, validace a certifikace digitálních dovedností, kvalifikací a diplomů, aby se v celé Evropě snížily rozdíly v digitálních kompetencích a aby všichni účastníci vzdělávání, zejména děti, měli přístup k základnímu digitálnímu vybavení;

22. zdůrazňuje, že je třeba zajistit digitalizaci univerzit v EU, a opakuje výzvu k vytvoření evropské on-line univerzitní platformy; vyzývá EU, aby uznala, že konektivita a digitální infrastruktura je právem odvozeným od základního práva na vzdělání;

23. vítá nedávné změny elektronické platformy pro vzdělávání dospělých v Evropě a vyzývá Evropskou výkonnou agenturu pro vzdělávání a kulturu, aby posoudila, jakým způsobem by bylo možné dále zvýšit její známost, pokračovat v jejím rozvoji a zvýšit dopad komunity vzdělávání dospělých;

24. vyslovuje se pro používání kvantitativních ukazatelů s náležitým ohledem na rozdíly mezi členskými státy a jejich regiony, aby bylo možné průběžně sledovat a porovnávat pokrok členských států při plnění společných cílů a motivovat k dalším politickým opatřením, přičemž připomíná, že jsou zapotřebí doplňkové kvalitativní ukazatele a měřítka, a varuje před příliš ambiciózními střednědobými cíli;

25. zdůrazňuje, že je třeba zvýšit kvalitu a četnost činností týkajících se shromažďování údajů a zajistit aktivní monitorování příslušných ukazatelů, jako je cíl dosáhnout padesátiprocentní účasti dospělé populace na vzdělávacích činnostech, který je stanoven v evropské agendě dovedností; vyzývá Komisi a členské státy, aby dosáhly ambiciózních cílů, například pokud jde o podíl žáků s nedostatečnými výsledky a žáků předčasně ukončujících školní docházku, a to snížením první referenční úrovně z 15 % na 10 % a druhé z 10 % na 5 %;

26. naléhavě vyzývá k užší spolupráci EU s dalšími organizacemi a institucemi, jako je UNESCO a OECD, a k aktivnímu využívání stávajícího i budoucího vzdělávacího výzkumu s cílem podpořit členské státy při určování účinných politických reforem; vyzývá Komisi a členské státy, aby rozvíjely společný participační výzkum v oblasti vzdělávání s přesně stanoveným mandátem a rozpočtem v rámci pravomocí EU;

27. vyzývá členské státy a Komisi, aby poskytly potřebné finanční prostředky na zřízení, provádění a rozvoj Evropského vzdělávacího prostoru a na vytvoření zvláštního finančního nástroje ve víceletém finančním rámci 2028–2034, který by Evropský vzdělávací prostor dále rozvíjel a dále usnadňoval vzájemné uznávání kvalifikací; opakuje svou výzvu, aby bylo na vzdělávání, včetně vzdělávání digitálního, přiděleno nejméně 10 % finančních prostředků z Nástroje na podporu oživení a odolnosti, a vyzývá členské státy, aby výrazně zvýšily veřejné výdaje na vzdělávání nad průměr EU (4,7 % HDP v roce 2019);

28. vybízí Komisi a členské státy, aby v partnerství se všemi zúčastněnými stranami a po konzultaci s nimi zavedly strategie pro zmírnění následků katastrof pro odvětví vzdělávání, a trvá na tom, že v době krizí, jako byla pandemie COVID-19, je důležité přijímat koordinovaná opatření na evropské úrovni;

Odvětvové aspekty a opatření

29. zdůrazňuje význam studia cizích jazyků, zejména angličtiny; zdůrazňuje, že je třeba, aby členské státy přijaly opatření na podporu rozvoje jazykových dovedností v primárním a sekundárním vzdělávání a aby se i ony snažily dosáhnout „cíle mnohojazyčnosti“, jak jej stanovila Rada Evropy, a aby usilovaly o to, že všichni žáci nejpozději na konci druhého stupně budou dostatečně ovládat alespoň dva další úřední jazyky Evropské unie;

30. vyzývá Komisi, aby vytvořila nástroje, které členským státům umožní provádět doporučení Rady o komplexním přístupu k výuce a studiu jazyků, a aby sledovala dosažený pokrok; vyzývá členské státy, aby shromažďovaly srovnatelné údaje o jazykovém vzdělávání; vyzývá Komisi, aby finančně podporovala školy vyučující evropské jazyky, zejména původní jazyky Evropanů, kteří nyní žijí v jiných evropských zemích;

31. zdůrazňuje, že je třeba podporovat výzkum a inovace ve vzdělávání; zdůrazňuje význam Evropského vzdělávacího prostoru při podpoře porozumění, studia a výzkumu špičkových technologií, jako je umělá inteligence a robotika, s cílem zvýšit povědomí o příležitostech a výzvách, které jsou s nimi spojeny ve vzdělávacím prostředí, a to i prostřednictvím specifických studijních programů pro vysokoškolské studenty ve všech členských státech; je znepokojen tím, že EU jako celek nemá dostatečnou nabídku specializovaných vysokoškolských programů v oblasti umělé inteligence;

32. vítá iniciativu evropských středisek excelence v odborném vzdělávání, která toto odvětví strukturují na evropské úrovni; vyzývá k vytvoření „evropského prostoru odborného vzdělávání a přípravy“, který by byl nedílnou součástí Evropského prostoru vzdělávání; vybízí Komisi a členské státy, aby usilovaly o vytvoření evropského statutu učňovského vzdělávání; zdůrazňuje, že je třeba, aby se některé členské státy zabývaly nedostatečnou přitažlivostí a prestiží odborného vzdělávání a přípravy a duálního systému odborného vzdělávání; zdůrazňuje, že systémy odborného vzdělávání a přípravy se musí ještě více zaměřovat na jejich účastníky a přizpůsobovat se měnícímu se světu práce; poukazuje na význam uznávání odborného vzdělávání a přípravy a vyzývá členské státy, aby řádně a v plném rozsahu prováděly příslušné doporučení Rady a evropskou agendu dovedností; v této souvislosti zdůrazňuje, že je důležité vytvářet různé flexibilní a modulární vzdělávací dráhy, které účastníkům vzdělávání umožní kombinovat různé studijní zkušenosti a příležitosti a vycházet z nich;

33. zdůrazňuje, že ve vysokoškolském vzdělávání má velký význam činnost Komise a členských států, jako je posílení boloňského procesu, posílení mezinárodního rozměru Evropského prostoru vzdělávání a rozšíření Evropské studentské karty, a to i prostřednictvím využívání součinnosti mezi stávajícími programy EU;

34. žádá, aby se Evropský prostor vzdělávání stal milníkem v uznávání diplomů a kvalifikací v celé EU, a vyzývá Komisi a členské státy, aby napomáhaly automatickému vzájemnému uznávání výsledků učení a studijních pobytů v zahraničí, a to i v oblasti odborného vzdělávání a přípravy a prostřednictvím evropských mikrocertifikátů;

35. zdůrazňuje prvořadou úlohu neformálního a informálního učení a dobrovolné činnosti a zdůrazňuje, že je třeba uznávat jejich výsledky; vyzývá Komisi a členské státy, aby v celé EU podporovaly sociální dovednosti (soft skills);

36. vybízí členské státy, aby provedly doporučení Rady z roku 2018 o klíčových schopnostech pro celoživotní učení s cílem dosáhnout pokroku ve všech osmi klíčových oblastech, jako jsou příležitosti pro mladé účastníky vzdělávání, aby během svého vzdělávání získali alespoň jednu praktickou podnikatelskou zkušenost, a aby tak zlepšily uznávání kompetencí získaných neformálním a informálním učením s cílem zvýšit flexibilitu způsobů učení pro účastníky vzdělávání všech věkových kategorií; naléhavě žádá, aby byl vytvořen evropský rámec pro občanské a sociální kompetence, který by zhodnocoval, podporoval a uznával přínosy postupů, jako je mentorství a dohled nad činnostmi mládeže;

37. zdůrazňuje, že po pandemii COVID-19 by se distanční výuka mohla stát součástí moderního přístupu „kombinovaného učení" pro mnoho účastníků vzdělávání; zdůrazňuje, že v základním a středním vzdělávání musí být distanční vzdělávání krajní možností, doplňující prezenční vzdělávání, které je nepostradatelné pro nabývání cenných sociálních dovedností; zdůrazňuje, že moderní kombinovaný vzdělávací přístup zaměřený na školní mládež musí probíhat převážně ve třídě a pod vedením učitele, který se může z pedagogických důvodů rozhodnout, že bude při výuce kombinovat různé nástroje, ať už digitální (tedy i online) nebo jiné ([18]);

38. vyzývá členské státy, aby podporovaly vzdělávání týkající se změny klimatu a ekologické transformace a zvyšovaly povědomí žáků o Zelené dohodě pro Evropu;

39. vyzývá Komisi a členské státy, aby odstranily rozdíly mezi ženami a muži ve vzdělávání, včetně vzdělávání a profesní dráhy v přírodních vědách, technologiích, inženýrství, umění a matematice (STEAM), aby bojovaly proti genderovým stereotypům a diskriminaci a proti šikaně a kybernetické šikaně a dalším formám obtěžování, diskriminace a agresivního chování s cílem zlepšit kulturní, etnickou a genderovou rozmanitost prostřednictvím vytváření a výměny osvědčených postupů v celé Evropě;

40. vítá příslib portugalského předsednictví Rady, že bude spuštěna internetová platforma, jejímž cílem bude pomoci členským státům sdílet údaje o problémech spojené s nezaměstnaností mladých lidí v důsledku pandemie;

41. znovu zdůrazňuje význam hromadných otevřených on-line kurzů, které jsou nezbytným prvkem při podpoře rozšiřování dovedností a rekvalifikace pracovníků interaktivním a přístupným způsobem; domnívá se, že Evropský prostor vzdělávání by měl zavádění a rozvoj těchto kurzů podporovat a měl by tyto cíle zohlednit v evropském přístupu k mikrocertifikátům;

42. konstatuje, že v současné době neexistuje společná definice „mikrocertifikátů"; proto se domnívá, že je třeba definovat jednotné celounijní normy, které by podpořily jejich vzájemné uznávání mezi členskými státy a zajistily, aby zaměstnavatelé důvěřovali jejich hodnotě;

Rámec řízení

43. vyzývá Komisi a členské státy, aby v souladu s cílem udržitelného rozvoje č. 4 „zajistit rovný přístup k inkluzivnímu a kvalitnímu vzdělání a podporovat celoživotní vzdělávání pro všechny" do konce roku 2022 vytvořily konkrétní strategický rámec pro Evropský prostor vzdělávání na období do roku 2030 s komplexním řídícím, monitorovacím a hodnotícím mechanismem a se zásadou evropského pilíře sociálních práv č. 1; vítá návrh na zřízení řídícího výboru pro Evropský prostor vzdělávání, který umožní strukturovaný a systematický rámec správy; zdůrazňuje, že pro diskusi o dalším postupu, pokud jde o evropské výzvy v oblasti vzdělávání a rozvoj politik, má velký význam konference o budoucnosti Evropy;

44. naléhavě vyzývá Komisi a členské státy, aby upřesnily, jakým způsobem se mají zapojit členské státy a další úrovně správy, včetně místních a regionálních orgánů, a aby zřídily účinné víceúrovňové systémy správy a řízení, které budou zohledňovat subsidiaritu a zároveň usilovat o vytváření evropské přidané hodnoty;

45. žádá o vyjasnění toho, jaká úroveň zapojení se očekává od zúčastněných stran, vzdělávacích odvětví, jež dosud nebyla dostatečně zastoupena, a příslušných aktérů občanské společnosti; zdůrazňuje, že správní rámec by měl zahrnovat všechny příslušné zúčastněné strany působící na všech úrovních učení, včetně mladých pracovníků, mládežnických organizací a rodičovských sdružení;

([18]) Viz návrh doporučení Rady předložený Komisí dne 5. srpna 2021 o vysoce kvalitních systémech předškolního vzdělávání a péče (COM(2021)0455).

46. vyzývá Komisi, aby zřídila platformu Evropského prostoru vzdělávání jako interaktivní veřejnou bránu na podporu členských států a zúčastněných stran při výměně informací, spolupráci a sdílení osvědčených postupů; domnívá se, že tato platforma by měla být dostatečně financována a měla by být k dispozici ve všech úředních jazycích EU;

47. zdůrazňuje, že sčítání lidu, shromažďování údajů a výzkum týkající se územních potřeb a vzdělávacích postupů v celé Unii jsou zásadní prioritou vzdělávacích systémů a členských států při určování společných vzdělávacích výzev a řešení;

Směrem k výraznějšímu evropskému rozměru ve vzdělávání

48. poukazuje na to, že je důležité začlenit do vzdělávání evropský rozměr a za tímto účelem posílit v osnovách žáků a ve vzdělávání učitelů samostatnou evropskou perspektivu, která by zahrnovala všechny učitele, školitele a účastníky vzdělávání z formálních i neformálních organizací, mimo jiné s využitím podpory poskytované akcemi Jean Monnet a učitelskými akademiemi; navrhuje, aby se tyto akademie nazývaly „Učitelské akademie J. A. Komenského“; vyslovuje se pro vytvoření společného rámce pro formování a rozvoj kvalifikací učitelů ve všech členských státech;

49. zdůrazňuje, že účastníkům vzdělávání je třeba zprostředkovávat široké znalosti o evropské historii a hmotném i nehmotném kulturním dědictví a podporovat kritickou evropskou paměť a historické vědomí opírající se o základní hodnoty, na nichž je Unie založena; vyzývá Komisi, členské státy a Radu Evropy, aby spolupracovaly na rozvoji vzdělávání o evropské historii a kulturním dědictví v celé EU, a zdůrazňuje, že je zapotřebí cíleného financování a iniciativ na zvýšení výzkumu evropských dějin, jakož i na podporu veřejných dějin, a to s ohledem na komplexní povahu dějin našeho kontinentu;

50. vyzývá Komisi a členské státy, aby na všech odpovídajících úrovních a ve všech vzdělávacích oblastech vytvořily společný rámec vzdělávání o EU; zdůrazňuje, že účastníky vzdělávání je zapotřebí seznamovat s evropským integračním procesem, orgány a politikami EU, právy vyplývajícími z občanství EU a se způsobem, jak se lze aktivně zapojit do demokratických procesů EU;

51. vyzývá Komisi a členské státy, aby vypracovaly komplexní evropskou strategii a společný rámec pro výchovu k občanství s evropským rozměrem, včetně učení se o evropských hodnotách, jako je lidská důstojnost, demokracie, právní stát, lidská práva a rovnost, s cílem podpořit výměnu osvědčených postupů a rozvoj společných pedagogických materiálů a přístupů; žádá v této souvislosti Komisi, aby prozkoumala možnost vytvoření pracovní skupiny pro výchovu k občanství, která by tuto činnost koordinovala a zlepšila přístup ke vzdělávání v oblasti evropského občanství s cílem podpořit evropskou občanskou kulturu a pocit evropské sounáležitosti, která by doplňovala místní, regionální, vnitrostátní a globální rozměr;

o

o o

52. pověřuje svého předsedu, aby předal toto usnesení Radě a Komisi.